

Alina Naruszewicz-Duchlińska
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6214-5454>
e-mail: alina.naruszewicz@uwm.edu.pl

Ćwierć wieku o języku – „Prace Językoznawcze” w ujęciu diachronicznym

A quarter of a century about language:
“Papers in Linguistics” from a diachronic perspective

Abstrakt

„Prace Językoznawcze” obchodzą w 2023 r. dwudziestopięciolecie istnienia pod obecną nazwą. Celem artykułu jest przybliżenie ich historii, podsumowanie dotychczasowych wydań oraz wskazanie i omówienie najważniejszych elementów ewolucji czasopisma, uwarunkowanych zarówno decyzjami redakcji, jak i zmianami przepisów dotyczących wydawnictw naukowych. Początki i późniejsze dzieje „Prac Językoznawczych” przedstawia się w kontekście historyczno-społecznym. Wymienia się także osoby, które współtworzyły czasopismo i przyczyniły się wydatnie do jego powstania oraz rozwoju.

Słowa kluczowe: „Prace Językoznawcze”, językoznawstwo, językoznawcze czasopisma naukowe, kwartalniki naukowe, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Abstract

The year 2023 marks the 25th anniversary of “Papers in Linguistics” under its current name. The aim of this article is to familiarise the Reader with the journal’s history, summarise the issues published to date and indicate and discuss the key aspects of its evolution, as influenced by both the decisions of the editorial board and legislative changes concerning scientific journals. The origins and later history of “Papers in Linguistics” are presented in a historical and sociological context. The article also lists the co-creators of the journal, who contributed greatly to its establishment and development.

Keywords: “Papers in Linguistics”, linguistics, linguistic journals, scientific quarterlies, University of Warmia and Mazury in Olsztyn

Czasopismo „Prace Językoznawcze” zostało założone w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Olsztynie¹. Inicjatorką jego powstania była Maria Biolik², utalentowana lingwistka, specjalizująca się w onomastyce, w latach 1993–1996 dziekan Wydziału Humanistycznego. Pierwsze dwa tomy ukazały się jako roczniki noszące nazwę „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie” (I tom w 1997 r., tom II w 1998 r.). Warto wspomnieć, że 24 marca 1997 r.³ Wydział Humanistyczny otrzymał uprawnienia do doktoryzowania w dyscyplinie językoznawstwo⁴, co było jednym z ważnych elementów rozwoju naukowego olsztyńskiego ośrodka. Jan Chłosta pisał w 1999 r.: „pośród istniejących obecnie czterech wydziałów WSP, największy jest Wydział Humanistyczny” (Chłosta 1999: 6). Wzmocnieniu jego pozycji i zaznaczeniu obecności warmińskich językoznawców w gronie badaczy uniwersyteckich służyło również powołanie do życia czasopisma lingwistycznego. Była to ważna inicjatywa, bo „publikacje w czasopismach naukowych są jednym z najważniejszych kanałów komunikacji naukowej. W ten sposób czasopisma stają się nie tylko narzędziami upowszechniania wiedzy, ale również nadają rangę publikowanym w nich treściom” (Kulczycki, Rozkosz, Drabek 2016: 107). Ponadto „wielu współczesnym uczonym trudno sobie wyobrazić świat bez czasopism naukowych, choć przecież nie istnieją one od zawsze, a tylko niewiele ponad 350 lat” (Prinke 2010: 138). Kolejne nowelizacje prawa dotyczącego życia naukowego i szkolnictwa wyższego potwierdziły i do tej pory potwierdzają znaczenie tej formy udostępniania i popularyzacji wyników badań.

W 1999 r. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie weszła w skład nowo powstałego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego⁵. Zmiana ta była

---

¹ Historię i kalendarium Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie oraz biogramy wybranych pracowników przedstawia publikacja Jana Chłosty (1999) wydana z okazji trzydziestolecia istnienia WSP.

² Więcej o olsztyńskiej Lingwistce zob. Matusiak-Kempa 2021.

³ Zob. <<http://wh.uwm.edu.pl/wydzial/historia-wydzialu>>, dostęp: 21.02.2023.

⁴ Pierwszą osobą, która skorzystała z tych uprawnień, był Mariusz Rutkowski, który obronił w 2000 r. pracę *Mikrotoponimia przestrzeni wspinaczkowej polskiego środowiska taternickiego*.

⁵ Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie powstał z połączenia Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Akademii Rolniczo-Technicznej i Warmińskiego Instytutu Teologicznego. Oficjalnie rozpoczął działalność 1 września 1999 r. na mocy Ustawy z dnia 9 lipca 1999 r. o utworzeniu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (Dz.U. 1999, nr 69, poz. 762), całość wspomnianego aktu prawnego dostępna jest w: <<https://www.infor.pl/akt-prawny/DZU.1999.069.0000762,ustawa-o-utworzeniu-universytetu-warmińskomazurskiego-w-olsztynie.html>>, dostęp: 13.02.2023. W myśl początkowych założeń uczelnia miała nosić nazwę Uniwersytet Olsztyński, zob. np. „15 VII 1997 Senat WSP zaakceptował i poparł generalne założenia Programu organizacji i działania Uniwersytetu Olsztyńskiego, opracowane przez Olsztyńskie Forum Naukowe” (Chłosta 1999: 50).

istotna także dla czasopisma. Oficjalnym wydawcą zostało Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Zmieniono nazwę pisma na „Prace Językoznawcze” oraz rozpoczęto nową numerację, do dziś kontynuowaną. Nowy tytuł – choć jego zmiana była wymuszona okolicznościami zewnętrznymi – lepiej oddawał zawartość i cel periodyku: „czym więc jest tytuł czasopisma i jaką rolę pełni? Jest przede wszystkim znakiem rozpoznawczym danej publikacji, najważniejszym elementem, który wywołuje u odbiorcy pewien ciąg skojarzeń. W wypadku wydawnictw ciągły tytuł zyskuje dodatkowe znaczenie, ponieważ nie mają one wyróżnionego autora, który – w odniesieniu do książek – stanowi najczęściej zapamiętywany element identyfikacyjny” (Drabek 2014: 2).

Zawartość pierwszego numeru „Prac Językoznawczych” przedstawiała się następująco⁶:

Artykuły

Fonetyczne wykładniki stylizacji gwarowej w felietonach Seweryna Pieńieżnego Kuba spod Wartemborka gada – Maria Biolik.

Próba opisu znaczeń leksemów jasny/jasno/jasne – Adam Dobaczewski.

Czy istniał słowiański *Płaczybóg? – Jerzy Duma.

Franciszek Ksawery Malinowski als Wissenschaftler – Marzena Guz.

Analiza stylistyczna leksyki Abecadła Kisiela i Alfabetu Urbana – Krzysztof Legowicz.

Czasownik gnać: formacje pochodne, warianty gwarowe – Anna Pospiszyl.

Serce w homiliach Jana Pawła II – Sebastian Przybyszewski.

Pozytywny i negatywny stereotyp mężczyzny w Biblii a współczesny obraz Polaka – Anna Rau.

Nazwiska odimienne mieszkańców Mławy w latach 1660–1744 – Urszula Skolimowska.

Struktura składniowa wypowiedzi wołaczowych, wykrzyknikowych i dopowiedzeniowych w dialogach siedmiolatek (na materiale z Olsztyna) – Anna Śledź.

O nazwach polskich klubów piłkarskich występujących w ekstraklasie w latach 1927–1998 – Wojciech Wilczyński.

O nazwiskach polskich. Co znaczą i o czym mówią nasze nazwiska? – Ewa Wolnicz-Pawłowska.

⁶ Spis artykułów opublikowanych w „Pracach Językoznawczych” do 2017 r. zawiera zestawienie przygotowane przez Katarzynę Witkowską (2017). W tym zeszycie „Prac” opublikowana jest jego kolejna część, obejmująca lata 2018–2022.

Recenzje, omówienia, sprawozdania⁷

Marek Zboralski: *Nomen Omen czyli jak nazwać firmę i produkt*. Warszawa 1995 – Alina Naruszewicz.

Ab ovo usque ad mala. Aleksander W. Mikołajczak: *Łacina w kulturze polskiej*. Wrocław 1998 – Józefa Zalewska.

Konferencja międzynarodowa z cyklu *Język pogranicza kulturowego. Nazewnictwo na pograniczach etniczno-językowych*. Białystok–Supraśl 26–27 października 1998 r. – Alina Naruszewicz.

Prace magisterskie z językoznawstwa napisane w latach 1995–1999 w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Olsztynie – Maria Biolik.

Tom miał objętość 11,21 arkuszy wydawniczych, czyli 9,5 arkuszy drukarskich. Wydrukował go (i do tej pory drukuje kolejne numery pisma) Zakład Poligraficzny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Początkowo siedzibą redakcji pisma był Instytut Filologii Polskiej, mieszczący się przy ulicy Szrajbera 11 w Olsztynie, w ówczesnej siedzibie Wydziału Humanistycznego. Obecnie redakcja, jak i cały Wydział, urzęduje w Centrum Nauk Humanistycznych na ulicy Kurta Obitzta 1 w Olsztynie.

Autorem *Słowa wstępnego* (datowanego na 14 października 1999 r.) był Jerzy Duma. Stwierdził m.in., że „Prace Językoznawcze” udostępniają swoje łamy „nie tylko zasłużonym i utytułowanym pracownikom naukowym [...], lecz także młodym filologom, którzy do problematyki językoznawczej wnoszą często nowe spojrzenie i swój młodzieńczy zapał”. Zadeklarował w imieniu redakcji: „serdecznie zapraszamy do współpracy także kolegów z innych uczelni wyższych oraz ośrodków akademickich” (Duma 1999: 5). To zaproszenie zostało przyjęte i badacze spoza Warmii coraz częściej powierzali redakcji swoje teksty. W pierwszym numerze znalazły się tylko teksty osób powiązanych z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, ale sytuacja zmieniła się dość szybko i wkrótce pismo stało się znaczącym forum wypowiedzi dla naukowców z wielu różnych ośrodków. Od dłuższego czasu w omawianym periodyku przewagę liczebną zdecydowanie mają teksty badaczy spoza Olsztyna. Czasopismo już dawno wyszło poza ramy lokalności i regionalności, zarówno jeśli chodzi o źródła tekstów, jak i ich krajowe i zagraniczne upowszechnienie⁸.

⁷ Nazwa tego działu się zmieniała, w tomie II (z 2001 r.) był określony jako „Recenzje, omówienia, archiwalia, sprawozdania”. Obecnie są to „Recenzje, omówienia, sprawozdania, komunikaty”.

⁸ Ta kwestia zostanie szerzej omówiona w dalszej części artykułu.

Komitet Redakcyjny pierwszych czterech numerów tworzyli: Maria Biolik, Jerzy Duma, Anna Pospiszyl i Zygmunt Saloni. Redaktorem wydawniczym została Barbara Stolarczyk⁹. W 2002 r. (od IV tomu) Komitet Redakcyjny zastąpiła Rada Programowa, w której skład weszli: Zofia Abramowicz (Białystok), Aleksandra Belchnerowska (Szczecin), Maria Biolik (Olsztyn), Edward Breza (Gdańsk), Jerzy Duma (Olsztyn), Sławomir Gala (Łódź), Robert Mrózek (Cieszyn), Zygmunt Saloni (Olsztyn), Maria Wojtak (Lublin), Ewa Wolnicz-Pawłowska (Warszawa). W 2004 r. do tego grona dołączyły: Anna Pospiszyl (Olsztyn) i Ewa Rzetelska-Feleszko (Warszawa), w 2006 r. Adam Dobaczewski, w 2009 r. Iwona Kosek. W 2011 r. skład Rady Programowej był następujący: Zofia Abramowicz (Białystok), Maria Biolik (Olsztyn), Edward Breza (Gdańsk), Dmitro Bučko (Tarnopol), Liliana Dimitrova-Todorova (Sofia), Adam Dobaczewski (Olsztyn, od 2015 r. Toruń), Jerzy Duma (Olsztyn, później Warszawa), Sławomir Gala (Łódź), Ała Krawczuk (Lwów), Iwona Kosek (Olsztyn), Jaromír Krško (Banská Bystrica), Mariusz Rutkowski (Olsztyn), Zygmunt Saloni (Olsztyn), Wanda Szulowska (Olsztyn, później Warszawa), Maria Wojtak (Lublin), Ewa Wolnicz-Pawłowska (Warszawa). W 2013 r. do Rady dołączyła Mária Varga (Győr), w 2014 r. Bernhard Brehmer (Greifswald) i Valentina Kulpina (Moskwa), w 2015 r. Ewa Żebrowska (Olsztyn), w 2017 r. Silvo Torkar (Lublana). W kolejnych latach skład rady programowej ewoluował. Obecnie należą do niej: Maria Biolik (jako przewodnicząca i założycielka „Prac Językoznawczych”), Zofia Abramowicz, Bernhard Brehmer, Mirosław Dawlewicz, Jerzy Duma, Christina Gansel, Ała Krawczuk, Jaromír Krško, Artur Rejter, Mariusz Rutkowski, Katarina Seresova, Wanda Szulowska, Mária Varga, Maria Wojtak, Ewa Żebrowska, Pavol Žigo.

Funkcję sekretarza redakcji pełniły Iza Matusiak-Kempa (od 2007 r. do tej pory), Dominika Malinowska (2012–2015), Iwona Góralczyk (2015–2021), od 2017 r. do tej pory także redaktor językowy. W 2012 r. Alina Narusiewicz-Duchlińska została redaktorem tematycznym, w 2014 r. funkcję tę zaczęła pełnić także Ewa Kujawska-Lis (w latach 2015–2017 także redaktor językowy), w 2015 r. Anna Dargiewicz, w 2018 r. Magdalena Osowicka-Kondratowicz, w 2021 r. Mariola Wołk i w 2022 r. Ewa Hrycyna. W 2013 r. do grona osób powiązanych z pismem dołączyli redaktorzy językowi: Robert Lee, Renata Makarewicz, Sebastian Przybyszewski oraz redaktor statystyczny – Monika Czerepowicka. W 2014 r. grono redaktorów językowych poszerzyła Marzena Guz, w 2017 r. Joanna Łozińska, w 2018 r. Magdalena

⁹ Piszę te słowa w lutym 2023 r., kiedy to Pani Barbara Stolarczyk redaguje kolejny numer „Prac”, jak robi to udanie od 25 lat, obecnie już na emeryturze.

Makowska, w 2020 r. Barbara Kozak, a w 2022 r. Katarzyna Kodeniec. W 2018 r. zaczęło funkcjonować kolegium redakcyjne, w skład którego weszły: Alina Naruszewicz-Duchlińska, Iwona Kosek, Renata Makarewicz, Iza Matusiak-Kempa. Później do tego grona dołączyła Monika Czerepowicka. Obecnie (stan na kwiecień 2023 r.) redakcja liczy 16 osób, pracowników Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, oraz redaktor wydawniczą – Barbarę Stolarczyk.

W ciągu dwudziestopięcioletniej działalności periodyku nie doszło do przerw w cyklu wydawniczym oraz wydawania numerów łączonych. Do 2013 r. (t. XIV) pismo było wydawane jako rocznik, od 2014 r. (t. XV) – do tej pory (stan na 2023 r.) – jako kwartalnik. W tym czasie wzrastała też punktacja czasopisma w wykazach ministerialnych¹⁰. Pismo trafiło do wykazu czasopism punktowanych¹¹ po raz pierwszy w 2007 r. i od tej pory corocznie w nim widnieje.

Tabela 1. Punktacja „Prac Językoznawczych”

Lata	2007–2009	2010–2011	2012	2013–2014	2015–2018	2019–2023
Liczba punktów	4	6	5	8	12	100

Źródło: opracowanie własne.

W „Pracach Językoznawczych” publikowane są teksty z zakresu: językoznawstwa ogólnego, diachronicznego, synchronicznego, porównawczego, kognitywnego i kulturowego, glottodydaktyki, socjolingwistyki, dialektologii, etnolingwistyki, stylistyki, kultury języka, onomastyki, semantyki, mediolingwistyki, innych działów szeroko pojętej lingwistyki. Choć, zgodnie z nazwą, głównym tematem tekstów są kwestie lingwistyczne, na łamach periodyku zamieszczane są również prace z zakresu literaturoznawstwa, nauk o komunikacji społecznej i mediach oraz nauk o kulturze i religii, jeśli w zgłoszonych tekstach dominuje perspektywa językoznawcza.

Misją czasopisma jest prezentowanie i rozpowszechnianie wyników aktualnych badań lingwistycznych poprzez udostępnianie wysokiej jakości publikacji naukowych, przydatnych dla naukowców, studentów, pracowników sektora edukacji i innych osób zainteresowanych kwestiami lingwistycznymi i pokrewnymi. Choć zmieniają się sposoby dystrybucji treści – internet początkowo uzupełniający inne media, obecnie coraz częściej je zastępuje

¹⁰ Dane przytaczam za bazą Arianta, indeksującą naukowe i branżowe polskie czasopisma elektroniczne, zob. <<https://arianta.pl/#/czasopismo/23978>>, dostęp: 01.03.2023.

¹¹ Więcej na temat wykazów czasopism punktowanych i kryteriów oceny czasopism uwzględnianych w parametryzacji zob. Kulczycki, Rozkosz, Drabik 2016.

lub konwergentnie wchłania, to jednak pewne kwestie są stałe, jak np. prowadzenie rzetelnych badań i informowanie o ich efektach: „kilkaset lat po pojawieniu się pierwszego czasopisma naukowego jego rola w nauce nie słabnie. W niektórych dziedzinach nauk ścisłych wykorzystanie naukowych wydawnictw ciągłych wynosi ponad 90%, a w dziedzinach humanistycznych czasopisma stanowią co najmniej połowę wykorzystanych źródeł” (Drabek 2014: 1).

Jednym z konstytutywnych celów „Prac Językoznawczych” jest inspirowanie do wymiany idei i wiedzy, uczestniczenia w debacie naukowej dotyczącej istotnych dla krajowego i zagranicznego środowiska kwestii ściśle lingwistycznych, a także zagadnień interdyscyplinarnych uwzględniających perspektywę językoznawczą. Prezentowane na łamach czasopisma osiągnięcia badawcze mają zarówno wymiar teoretyczny, jak i empiryczny, są więc przydatne również w praktycznych zastosowaniach lingwistyki. Pismo wnosi wkład w rozwój językoznawstwa jako dyscypliny naukowej ważnej dla kultury i społeczeństwa. Szczególnie skupia się na upowszechnianiu osiągnięć i wyników badań naukowych polskich lingwistów, integrując krajowe środowisko naukowe i udostępniając szerokiemu gronu odbiorców jego dorobek, ale zachowuje również pełną otwartość na zgłoszenia publikacji przez badaczy zagranicznych. Na rozwój czasopisma wskazuje zarówno zwiększająca się liczba tekstów (szczegółowe dane zawiera tabela poniżej), jak i wzrost liczby recenzentów. Pierwszy numer pisma (według informacji na stronie redakcyjnej) recenzowała jedna osoba – Ewa Wolnicz-Pawłowska. W 2022 r. zaś teksty opublikowane i odrzucone opiniowało osiemdziesięciu pięciu renomowanych specjalistów, reprezentujących różne ośrodki akademickie¹².

Tabela 2. Liczba tekstów opublikowanych w „Pracach Językoznawczych” w latach 1999–2023

Rok	Liczba artykułów	Liczba pozostałych tekstów	Łącznie
1	2	3	4
1999	12	5	17
2000	14	6	20
2001	14	2	16
2002	7	8	15
2003	13	1	14
2004	14	3	17
2005	12	4	16

¹² Obecnie nazwiska wszystkich recenzentów opiniujących tekst w danym roku zamieszcza się na końcu ostatniego numeru w danym roczniku i na platformie wydawniczej na podstronie „Recenzenci”.

cd. tabeli 2

1	2	3	4
2006	11	3	14
2007	10	4	14
2008	18	5	23
2009	18	6	24
2010	17	4	21
2011	21	2	23
2012	25	6	31
2013	24	8	32
2014	29	13	42
2015	33	9	42
2016	52	7	59
2017	43	12	55
2018	43	8	51
2019	55	8	63
2020	63	8	71
2021	71	11	82
2022	60	10	70
2023 ^a	21	6	27
Razem: 25 lat	700	159	859

^a Dane za 2023 r. obejmują dwa pierwsze numery tego rocznika.

Źródło: opracowanie własne.

Redakcja „Prac Językoznawczych” stosuje zasady etyki zgodne z wytycznymi Komitetu do spraw Etyki Publikacyjnej (COPE). Wszystkie publikowane teksty są oznaczone numerem identyfikacyjnym, wykorzystującym system cyfrowej identyfikacji *Digital Object Identifier System (DOI)*¹³. Redakcja korzysta z systemu antyplagiatowego *Crossref Similarity Check*. Wynika to z dążenia do „rozwijania w Polsce czasopism naukowych jako nowoczesnych narzędzi komunikacji w działalności naukowej (z wykorzystaniem ORCID¹⁴,

¹³ „DOI jest powiązany z adresem internetowym obiektu, czyli URL. Mówi się, że numer DOI jest stały lub permanentny, co oznacza, że rozwiązuje problem zmian w adresach internetowych. [...] Identyfikator używany jest do rozpoznawania elementów cytowań, a w następstwie łączenia publikacji cytujących z publikacjami cytowanymi. Z tego powodu jego używanie jest rekomendowane przez serwisy bibliometryczne (np. Web of Science, Scopus). Pozwała również śledzić aktywność wokół obiektu (np. artykułu) w mediach społecznościowych. Dlatego jest kluczowy dla serwisów altmetrycznych (np. Altmetric)” (Rozkosz 2018: 15).

¹⁴ ORCID to „Otwarty identyfikator naukowca (Open Researcher and Contributor ID [ORCID]). Identyfikator pozwala jednoznacznie rozpoznać autora publikacji naukowej, sprawdzić jego afiliację i dorobek publikacyjny. Jest to szczególnie istotne w przypadku autorów,

DOI, Crossref, darmowego otwartego dostępu itp.), co szczególnie odnosi się do nauk humanistyczno-społecznych skoncentrowanych na badaniu polskiej kultury” (Kokowski 2021: 845).

Czasopismo jest wydawane w formie drukowanej¹⁵ i elektronicznej. Redakcja wprowadziła zasadę *ahead of prints*, czyli wersja elektroniczna poszczególnych tekstów i całości numeru jest udostępniana przed drukowaną¹⁶. Informacje o nowym wydaniu są zamieszczane na platformie wydawniczej oraz profilu czasopisma na Facebooku¹⁷, ponadto są rozsyłane mailowo do osób zarejestrowanych na platformie wydawniczej¹⁸, w tym autorów i recenzentów tekstów.

Dostęp do wydania elektronicznego czasopisma jest otwarty (*Open Access*)¹⁹, zgodnie z licencją CC-BY-NC-ND 4.0 (Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych²⁰). Nie pobiera się żadnych opłat za jakikolwiek etap procesu redakcyjnego, w tym zgłoszenie i publikację tekstów. Dostęp do opublikowanych numerów pisma (całości zeszytów i poszczegół-

---

którzy zmienili nazwisko, posiadają popularne nazwisko lub których nazwisko posiada wiele pisowni (np. z uwagi na obecność znaków diakrytycznych)” (Rozkosz 2018: 25).

¹⁵ „Niezwykle ważna, a często niedoceniana, jest funkcja archiwizowania informacji, czyli zachowywania dorobku nauki dla przyszłych pokoleń. Na bieżąco jest ona istotna w zakresie nadawania publikacjom »odsyłaczy« (w postaci tytułu czasopisma, rocznika, numeru i stron), do których mogą się odwoływać inni autorzy. W świecie elektronicznym nie jest to oczywiście żadna trudność, każda publikacja w Internecie ma bowiem z konieczności swój unikatowy adres URL. Kiedy jednak wydawca (właściciel serwera) zbankrutuje albo z innych względów przestanie utrzymywać dotychczasowe zasoby, taki adres staje się nieaktualny, a sam artykuł niedostępny. Co ważniejsze jednak, publikacja wyłącznie elektroniczna w żadnym stopniu nie gwarantuje prawdziwej długowieczności i przetrwania artykułów czy innych danych. Nikt nie jest w stanie przewidzieć, jakie technologie, jaki sprzęt, nośniki danych czy formaty ich zapisu będą w powszechnym użyciu za 20 lat, a o tym, co będzie za lat 200, trudno nawet fantazjować. [...] Tak więc publikacje drukowane w wielu egzemplarzach na papierze (najlepiej dobrej jakości) i przechowywane w wielu bibliotekach jednocześnie nadal stanowią jedyny pewny sposób na przetrwanie informacji, a format czasopisma pozwala na łatwy dostęp” (Prinke 2010: 143–144).

¹⁶ Obecnie także archiwalne wydania „Prac Językoznawczych” są dostępne pod adresem internetowym: <https://czasopisma.uwm.edu.pl/index.php/pj/index>.

¹⁷ Adres profilu czasopisma to: <https://www.facebook.com/PraceJęzykoznawcze>.

¹⁸ Oczywiście, o ile wyraziły zgodę na otrzymywanie takich wiadomości.

¹⁹ „Należy mieć nadzieję, że transformacja polskich czasopism naukowych nie spowoduje ich masowej komercjalizacji. Pewne zapóźnienie w stosunku do Zachodu może być tu atutem; tam już dawno skomercjalizowano wszystkie poważne czasopisma wydawane wcześniej przez małych, uczelnianych wydawców, stąd czasopisma Open Access muszą być tam tworzone od początku. W Polsce wystarczy przekształcić pisma od lat istniejące i posiadające na ogół swoją renomę w czasopisma Open Access pomijając w ten sposób etap komercjalizacji, a włączając je do globalnego obiegu informacji naukowej” (Nahotko, Nahotko 2009: 110–111).

²⁰ Szczegółowe informacje na temat licencji dostępne są na stronie internetowej: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

nych tekstów) jest również darmowy. Można je czytać za pośrednictwem platformy wydawniczej lub internetowych baz danych udostępniających czasopismo. Obecnie (stan na kwiecień 2023) są to następujące bazy: ICI Journal Master List, CEJSH, BazHum, CEEOL, EuroPub, POL-Index, Polska Bibliografia Naukowa, ERIH PLUS, EBSCO, CEON, Crossref Metadata Search, Europeana, Elektronische Zeitschriftenbibliothek, Polona, The ISSN Portal, Google Scholar, Arianta, MOST Wiedzy. Indeksowanie pisma przez wspomniane bazy powoduje dywersyfikację płaszczyzn udostępniania treści publikacji, a tym samym zwiększa potencjalny zasięg oddziaływania „Prac Językoznawczych”.

Od pierwszego numeru 2023 r. prymarną wersję czasopisma stanowi wersja elektroniczna w otwartym dostępie (*Open Access*), choć dalej publikuje się wersję drukowaną, łącząc tym samym tradycję z nowoczesnością. W 2023 r. została zmieniona także okładka. Autorką wcześniejszej była Barbara Lis-Romańczukowa, nowy projekt opracował Piotr Przytuła. Pismo wkracza w kolejne ćwierćwiecze istnienia w nowej szacie graficznej, ale zachowując ten sam główny cel, tzn. dążenie do udostępniania i popularyzacji efektów wartościowych badań lingwistycznych.

Rzeczywistość zmienia się w XXI w. bardzo dynamicznie, ale wciąż aktualna pozostaje konstatacja: „przed upowszechnieniem druku przekazywanie informacji o osiągnięciach naukowych miało charakter bezpośredni (dyskusje, korespondencja); wynalazek Gutenberga umożliwił relatywnie szybkie i tanie powielanie tekstów. Natomiast powstanie czasopisma naukowego stało się kamieniem milowym w procesie rozpowszechniania informacji naukowej. Nowa forma okazała się idealna, zwłaszcza do prezentacji prac oryginalnych, a także omówień i dyskusji dotyczących nowych odkryć czy eksperymentów” (Drabek 2014: 1). Mam nadzieję, że wkraczając w kolejne dwudziestopięciolecie istnienia, „Prace Językoznawcze” będą dalej stanowić wartościową składową naukowego dyskursu polskiej humanistyki i dziedzin pokrewnych.

Literatura

- Chłosta J. (1999): *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie 1969–1999*. Olsztyn.
- Drabek A. (2014): *Tytuł czasopisma i jego funkcja we współczesnym obiegu nauki*. „Biuletyn EBIB” nr 4, s. 1–15.
- Duma J. (1999): *Słowo wstępne*. „Prace Językoznawcze” I, s. 5.
- Kokowski M. (2021): *Ewaluacyjna (r)ewolucja czasopism w Polsce*. „Studia Historiae Scientiarum” 20, s. 821–858.
- Kulczycki E., Rozkosz E.A., Drabik A. (2016): *Ocena ekspercka jako trzeci wymiar ewaluacji krajowych czasopism naukowych*. „Nauka” nr 1, s. 107–142.

- Matusiak-Kempa I. (2021): *Maria Biolik*. „Prace Językoznawcze” XXIII/2, s. 9–30.
- Nahotko M., Nahotko M. (2009): *Stopień cyfryzacji polskich czasopism naukowych*. „ePublikacje Instytutu INiB UJ”. Seria III, nr 6: Biblioteki i ich klienci: między płatnym a bezpłatnym komunikowaniem się..., s. 106–111.
- Prinke R.T. (2010): *Tradycyjne funkcje czasopisma naukowego a współczesne technologie komunikacyjne*. „Biblioteka” nr 14(23), s. 137–147.
- Rozkosz E.A. (2018): *Rozwój czasopisma naukowego: poradnik dla redaktorów i wydawców*. Szczecin. DOI: 10.6084/m9.figshare.6244331
- Witkowska K. (2017): *Bibliografia „Prac Językoznawczych” za lata 1997–2017*. „Prace Językoznawcze” XIX/4, s. 143–177.

